

Motu proprio Benedykta XVI "Summorum Pontificum"

List Apostolski Motu Proprio „Summorum Pontificum” Benedykta XVI

Aż do naszych dni Papieże stale troszczyli się o to, aby Kościół zapewnił Bożemu Majestatowi godny kult, „na cześć i chwałę Jego imienia” oraz „na pożytek całego Kościoła Świętego”.

Od niepamiętnych czasów, jak też na przyszłość, należy zachować zasadę, zgodnie z którą „każdy Kościół partykularny winien się zgadzać z Kościołem powszechnym nie tylko w dziedzinie nauki wiary i znaków sakramentalnych, lecz także w odniesieniu do powszechnie przyjętych zwyczajów sięgających apostołskiej i nieprzerwanej tradycji. Zwyczaje te winny być zachowywane nie tylko dla uniknięcia błędów, lecz także w celu przekazywania nienaruszonej wiary, ponieważ norma modlitwy Kościoła odpowiada normie jego wiary” (Wprowadzenie Ogólne do Mszału Rzymskiego, 2002, n. 397).

Wśród Papieży, którzy wykazali się taką należną troską wyróżnia się imię św. Grzegorza Wielkiego, który zabiegał o to, aby nowym narodom Europy przekazana została zarówno wiara katolicka, jak i skarby kultu i kultury, zgromadzone przez rzymian we wcześniejszych stuleciach. Nakazał on, aby została zdefiniowana i zachowana forma świętej Liturgii, dotyczącej tak Ofiary Mszy, jak i Służby Bożej, w sposób, w jaki sprawowano ją w Rzymie. Z najwyższą troską, dzięki wsparciu mnichów i mniszek, którzy działając zgodnie z regułą św. Benedykta, a więc wraz z głoszeniem Ewangelii, ukazywali swym życiem zbawienną maksymę Reguły: „Nic nie może być ważniejsze od Służby Bożej” (rozdz. 43). W ten sposób święta Liturgia, sprawowana zgodnie z rzymskim rytym wzbogaciła nie tylko wiarę i pobożność, ale również kulturę licznych narodów. Wiadomo bowiem, że łacińska liturgia Kościoła w jej rozmaitych formach, w każdym wieku ery chrześcijańskiej pobudziła w życiu duchowym licznych Świętych i umocniła wiele ludów w cnocie uwielbienia Boga oraz zapłodziła ich pobożność.

Wielu Rzymskich Papieży w ciągu wieków wykazało szczególną troskę o to, aby święta Liturgia spełniała w sposób skuteczniejszy to zadanie: wyróżnia się spośród nich św. Pius V, który wspierając się na wielkiej pasterskiej gorliwości, po wezwaniu ze strony Soboru Trydenckiego odnowił cały kult Kościoła, zadbał o wydanie ksiąg liturgicznych, poprawionych i „odnowionych zgodnie z zaleceniem Ojców” i oddał je do użytku Kościołowi łacińskiemu.

Wśród ksiąg liturgicznych Rytu rzymskiego wyróżnia się Mszał Rzymski, który rozwinął się w Rzymie i z upływem wieków powoli nabierał kształtów, które mają wiele podobieństwa z tą formą, która obowiązywała w najnowszych czasach.

„Ten sam cel przyświecał w ciągu następnych wieków Biskupom Rzymu, którzy troszczyli się o odnowę lub dokładnie ustalali kształt obrzędów i ksiąg liturgicznych, a później, od początku naszego stulecia, podejmowali zadanie

bardziej generalnej reformy" (Jan Paweł II, List. ap. Vicesimus quintus annus, 4.12.1988, n. 3: AAS 81 (1989), 899). Tak postąpili nasi Poprzednicy Klemens VIII, Urban VIII, św. Pius X (tamże), Benedykt XV, Pius XII i bł. Jan XXIII.

W czasach nam bliższych Sobór Watykański II wyraził pragnienie, aby należny szacunek dla kultu Bożego został raz jeszcze odnowiony i przystosowany do potrzeb naszych czasów. Powodowany tym pragnieniem nasz Poprzednik Paweł VI w 1970 roku przyjął dla Kościoła łacińskiego księgi liturgiczne, zreformowane i częściowo odnowione. Przetłumaczone na różne języki świata zostały one życzliwie przyjęte przez Biskupów, kapłanów i wiernych. Jan Paweł II dokonał rewizji trzeciej oficjalnej edycji Mszału Rzymskiego. W ten sposób postępowali Rzymscy Papieże, aby „ta, rzecz można, liturgiczna budowla... na nowo ukazała się w splendorze swojej godności i harmonii" (Św. Pius X, List. ap. Motu proprio, Abhinc duos annos, 23.10.1913: AAS 5 (1913), 449-450; por. Jan Paweł II, List ap. Vicesimus quintus annus, n. 3: AAS 81 (1989), 899).

Jednakże w niektórych regionach nie mała liczba wiernych przywiązała się i nie przestaje się przywiązywać z wielką miłością do poprzednich form liturgicznych, którymi w tak głęboki sposób przesiąkły ich kultura i duch, iż Papież Jan Paweł II, powodowany troską pasterską o tych wiernych w roku 1988 na mocy specjalnego indultu „Quattuor abhinc annos”, wydanego przez Kongregację Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, udzielił możliwości korzystania z Mszału Rzymskiego, wydanego przez bł. Jana XXIII w 1962 roku; w roku 1988 zaś ponownie Jan Paweł II w Liście Apostolskim „Ecclesia Dei”, ogłoszonym w formie Motu proprio, wezwał Biskupów do szerokiego i hojnego korzystania z tej możliwości na rzecz wszystkich wiernych, którzy o to poproszą.

Na skutek usilnych próśb tych wiernych, długo rozważanych już przez naszego Poprzednika Jana Pawła II, i po wysłuchaniu przez nas samych Ojców Kardynałów podczas Konsystorza, który odbył się 22 marca 2006 roku, po głębokim namyśle nad każdym aspektem tej kwestii, po wezwaniu Ducha Świętego i licząc na Bożą pomoc, w niniejszym Liście Apostolskim postanawiamy, co następuje:

Art. 1. Mszał Rzymski, promulgowany przez Pawła VI, jest zwyczajnym wyrazem „lex orandi” („prawa modlitwy”) Kościoła katolickiego obrządku łacińskiego. Jednakże Mszał Rzymski, promulgowany przez św. Piusa V i ponownie wydany przez bł. Jana XXIII winien być uważany za nadzwyczajny wyraz tego samego „lex orandi” i musi być otaczany należnym szacunkiem ze względu na swój czcigodny i prastary zwyczaj. Oba te wyrazy „lex orandi” Kościoła żadną miarą nie doprowadzą do podziału w „lex credendi” („prawie wiary”) Kościoła: są bowiem dwoma praktykami jednego rytu rzymskiego.

Dlatego dopuszczalne jest sprawowanie Ofiary Mszy według oficjalnego wydania Mszału Rzymskiego, promulgowanego przez bł. Jana XXIII w 1962 roku i nigdy nie zniesionego, jako nadzwyczajnej formy Liturgii Kościoła. Warunki korzystania z tego Mszału, ustalone w dokumentach wcześniejszych niż „Quattuor abhinc annos” i „Ecclesia Dei”, zostają zamienione jak następuje:

Art. 2. W Mszy sprawowanej bez ludu każdy kapłan katolicki obrządku łacińskiego, tak diecezjalny, jak i zakonny, może korzystać z Mszału Rzymskiego, wydanego przez błogostawionego Papieża Jana XXIII w 1962 roku lub z Mszału Rzymskiego, promulgowanego przez Papieża Pawła VI w 1970 roku, a to jakiegokolwiek dnia, wyjąwszy Triduum Świąte. Do takiej celebry według jednego lub drugiego Mszału kapłan nie potrzebuje żadnego zezwolenia ani Stolicy Apostolskiej, ani swego Ordynariusza.

Art. 3. Wspólnoty instytutów życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostołskiego na prawie zarówno papieskim, jak i diecezjalnym, które w celebracji klasztornej bądź „wspólnotowej” we własnym oratorium celebrować Mszę św. według wydania Mszału Rzymskiego, promulgowanego w 1962 roku, mogą to uczynić. Jeżeli pojedyncza wspólnota bądź cały instytut czy stowarzyszenie chcą takich celebracji często lub zazwyczaj czy stale, muszą o tym zadecydować wyżsi przełożeni zgodnie z prawem oraz zgodnie z prawami i partykularnymi statutami.

Art. 4. Na celebracje Mszy św., o których mowa wyżej w art. 2, mogą zostać dopuszczeni - z zachowaniem przepisów prawa - którzy poproszą o to z własnej nieprzymuszonej woli.

Art. 5. § 1. W parafiach, w których istnieje stała grupa wiernych, przywiązanych do wcześniejszej tradycji liturgicznej, proboszcz powinien chętnie przystać na ich prośby o celebrację Mszy św. według rytu Mszału Rzymskiego wydanego w 1962 roku. Niech zadba o to, by dobro tych wiernych harmonizowało ze zwykłym duszpasterstwem parafii, pod kierunkiem Biskupa zgodnie z kanonem 392, unikając niezgody i sprzyjając jedności całego Kościoła.

§ 2. Celebacja według Mszału bł. Jana XXIII może mieć miejsce w dni powszednie; także w niedziele i święta można odprawić jedną celebrację tego rodzaju.

§ 3. Wiernym i kapłanom, którzy o to poproszą, proboszcz niech zezwoli na celebrację w tej formie także w sytuacjach szczególnych, jak małżeństwo, pogrzeb czy celebacje okazjonalne, na przykład pielgrzymki.

§ 4. Kapłani, którzy posługują się Mszałem bł. Jana XXIII muszą być zdolni i nie mogą mieć prawnej przeszkody.

§ 5. W kościołach nie parafialnych ani klasztornych do rektora kościoła należy wydanie zezwolenia, o którym wyżej.

Art. 6. W czasie Mszy sprawowanych z ludem według Mszału bł. Jana XXIII, czytania mogą być głoszone w rodzimym języku, wykorzystując edycje uznane przez Stolicę Apostolską.

Art. 7. Jeśli grupa wiernych, o których mowa w art. 5 § 1 nie otrzymała od proboszcza zadowalającej odpowiedzi na swoje prośby, niech o tym powiadomi Biskupa diecezjalnego. Biskup jest gorąco proszony, by

zadośćuczynił ich pragnieniu. Jeżeli nie może on załatwić takiej celebracji, powiadomiona być o tym musi Papieska Komisja „Ecclesia Dei”.

Art. 8. Biskup, który pragnie odpowiedzieć na tego rodzaju prośby wiernych świeckich, ale z różnych powodów nie może tego uczynić, może przedstawić tę sprawę komisji „Ecclesia Dei”, prosząc o radę i pomoc.

Art. 9 § 1. Proboszcz, po uważnym rozważeniu, może też wydać zgodę na posłużenie się starszym rytuałem w sprawowaniu sakramentów Chrztu, Małżeństwa, Pokuty i Namaszczenia chorych, jeśli dyktuje to dobro dusz.

§ 2. Ordynariusz otrzymuje możliwość celebracji sakramentu Bierzmowania posługując się poprzednim dawnym Pontificale Romanum, jeśli dyktuje to dobro dusz.

§ 3. Duchownym wyświęconym wolno korzystać z Breviarza Rzymskiego, promulgowanego przez bł. Jana XXIII w 1962 roku.

Art. 10. Ordynariusz miejsca, jeśli uzna za stosowne, może erygować parafię personalną zgodnie z kanonem 518 dla celebracji według formy rytu rzymskiego, bądź mianować kapelana, przestrzegając przepisów prawa.

Art. 11. Papieska Komisja „Ecclesia Dei”, powołana przez Jana Pawła II w roku 1988, nie przestaje pełnić swego zadania (por. Jan Paweł II, List ap. Motu proprio Ecclesia Dei, 2.07.1988, n. 6, AAS 80 (1988), 1498).

Komisja ta będzie mieć taką formę, zadania i sposób postępowania, jakie zechce przyznać jej Rzymski Papież.

Art. 12. Ta sama Komisja, obok kompetencji, jakie już posiada, sprawować będzie władzę Stolicy Apostolskiej, czuwając nad przestrzeganiem i wprowadzaniem w życie tych rozporządzeń.

Nakazujemy, aby wszystko to, co przez Nas zostało postanowione w tym Liście Apostolskim wydanym w formie Motu proprio, uznane zostało za „postanowione i zarządzone” i było przestrzegane od dnia 14 września bieżącego roku, uroczystość Podniesienia Krzyża Świętego, mimo tego wszystkiego, co mogłoby być temu przeciwne.

Dany w Rzymie, u Świętego Piotra, dnia 7 lipca 2007, w trzecim roku naszego Pontyfikatu.

Benedykt XVI